

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2010

RELIGIESTUDIES – VRAESTEL 1

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 9 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit AFDELING A en AFDELING B.

AFDELING A: VERPLIGTEND

AFDELING B: Beantwoord TWEE vrae in hierdie afdeling.

2. Lees AL die vrae aandagtig deur voordat jy dit beantwoord.
3. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
4. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A**VRAAG 1 (VERPLIGTEND)**

1.1 Definieer die volgende begrippe in die konteks van godsdiens:

1.1.1 ritueel (2)

1.1.2 mite (2)

1.1.3 reinkarnasie (2)

1.1.4 meditasie (2)

1.1.5 sekularisme (2)

1.2 Kies 'n item in KOLOM B om by die woord/beskrywing in KOLOM A te pas. Skryf slegs die letter (A – E) langs die vraagnommer (1.2.1 – 1.2.5) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.2.6 D.

KOLOM A	KOLOM B	
1.2.1 Bahai	A Afrika Tradisionele Godsdiens	(2)
1.2.2 Verering van die voorvaders	B Grondwet	(2)
1.2.3 Sjaria	C Kitab-i-Aqdas	(2)
1.2.4 Taoïsme	D Heilige wet van Islam	(2)
1.2.5 Vryheid van geloof en godsdiens	E China	(2)

1.3 Noem:

1.3.1 Die DRIE hoofvertakkinge van die Afrika Tradisionele Godsdiens. (6)

1.3.2 TWEE geloofsoortuigings wat Judaïsme, Christendom en Islam met mekaar gemeen het. (4)

- 1.4 Die korrekte woorde uit die wat tussen hakies gegee word. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommer (1.4.1 – 1.4.5) in die ANTWOORDEBOEK neer.
- 1.4.1 Baha'u'llah se oudste seun is (Abdu-Baha/Hassan/Adam). (2)
- 1.4.2 Islam aanbidding vind in 'n (Sinagoge/Kerk/Moskee) plaas. (2)
- 1.4.3 (Christendom/Boeddhisme/Afrika Tradisionele Godsdienst) beweer dat wanneer 'n mens sterf, vertrek hy/sy na die land van die geeste. (2)
- 1.4.4 Ideologieë/Wêreldbeskouings/Gelykenisse) word deur aanhangers van religie gebruik om 'n morele of filosofiese idee oor te dra. (2)
- 1.4.5 Die Soenni en Shia is twee hoofvertakkinge van (Islam/Hindoeïsme/Judaïsme). (2)
- 1.5 Voltooi die volgende sinne deur die ontbrekende woord(e) in te vul. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommer (1.5.1 – 1.5.5) in die ANTWOORDEBOEK neer. Kies die antwoorde uit die lys wat voorsien word.

Raja-joga ; Halaal ; Karma ; Talmoed ; Hebreeus ; Kalbas
--

- 1.5.1 Die bestudering en beoefening van die ... word as die teenmiddel teen die bose gesien. (2)
- 1.5.2 Voedsel wat geskik is vir gebruik deur Moslems word ... genoem. (2)
- 1.5.3 In die Afrika-kultuur mag die ... gebruik word om water of tradisionele gebroude bier te drink. (2)
- 1.5.4 Die ... is die heilige boek van die Jode. (2)
- 1.5.5 ... is die oortuiging dat enige daad 'n gevolg het, wat dalk net in 'n latere reïnkarnasie mag blyk. (2)

[50]

AFDELING B

Beantwoord enige TWEE van die vier vrae in hierdie afdeling.

VRAAG 2

- 2.1 Kies, uit die lys wat hieronder gegee word, ENIGE TWEE religieë en bespreek die uniekheid van elkeen.
- 2.1.1 Afrika Tradisionele Godsdiens
 - 2.1.2 Hindoeïsme
 - 2.1.3 Judaïsme
- (20)
- 2.2 Definieer elk van die volgende begrippe in die konteks van godsdiens:
- 2.2.1 Identiteit (4)
 - 2.2.2 Eenheid (4)
 - 2.2.3 Vergelykbaarheid (4)
 - 2.2.4 Ooreenkoms (4)
 - 2.2.5 Verskil (4)
- 2.3 Watter godsdiens glo:
- 2.3.1 Dat mense met die voorvaders kan kommunikeer. (2)
 - 2.3.2 Dat Mohammed God se boodskapper is. (2)
 - 2.3.3 Dat daar geen God is nie. (2)
 - 2.3.4 Dat die wêreld nie 'n skielike begin of aanvang gehad het nie, en ook nie 'n skielike einde sal hê nie. (2)
 - 2.3.5 Dat Jesus die seun van God is. (2)
- [50]**

VRAAG 3

3.1 Bespreek kortliks die volgende begrippe in die konteks van godsdiens:

- 3.1.1 Geloofsoortuiging (4)
- 3.1.2 Ideologie (4)
- 3.1.3 Dogma (4)
- 3.1.4 Doktrine (4)
- 3.1.5 Gelykenis (4)

3.2 Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vraag wat volg.

Armoede is pyn. Dit voel soos 'n siekte. Dit val 'n mens nie slegs materieel nie, maar ook moreel aan. Dit vreet 'n mens se waardigheid weg en dryf jou tot totale wanhoop.

[n Arm vrou van Monrovia]

Armoede is soos om in 'n tronk te lewe, om in slawerny te lewe en te wag vir die dag van vryheid.

[n Jong vrou van Jamaika]

Soos hierbo genoem, is armoede 'n universele probleem.

Stel 'n plan van aksie saam om armoede in jou gemeenskap te voorkom en te verlig. Jou antwoord moet na die geloofsopvattinge en praktyke van ten minste TWEE godsdienste verwys.

(20)

3.3 Maak VYF voorstelle oor wat harmonie tussen verskillende godsdienste kan bring.

(10)

[50]

VRAAG 4

- 4.1 Onderskei tussen 'n tradisionele geneser (inyanga) en 'n waarsêer (sangoma). (10)
- 4.2 Lees die volgende uittreksel en beantwoord die vraag wat daarop volg.

RELIGIEË IN DIE TYDVAK VAN DIE MEDIA.

Religie en die media is deesdae kragtig en diepliggend gekoppel.

Religie is baie belangrik. Tog word dit weinig verstaan. Aan die ander kant is die media die konteks van besprekings oor religie. Dit is ook die sentrale bron van ons inligting oor religieë buiten ons eie. Tog lyk dit asof die media dikwels swak voor berei is vir die rol wat hulle speel.

In die media-tydvak kan religie nie meer sy eie storie of sy eie simbole beheer nie. In vergange tye kon die gesag van geestelikes min of meer bepaal waar, wanneer en hoe religieuse idees, simbole en eise sou opduik.

Vandag kan niemand beheer uitoefen oor wat die nuusmedia sal dek en hoe hulle dit sal doen nie. Eens op 'n tyd was daar 'n helder lyn om religie getrek wat dit teen die noulettende aandag van die wyer wêreld beskerm het. Daardie lyn is nou deur die universele, oombliklike en toenemende ervaring van die visuele media verdof.

[Aangepas en vertaal uit: *Denver Post*, Sondag 16 November 2003, Steward M. Hoover]

Stem jy met die sieninge wat hierbo uitgespreek is, saam? Bespreek, en gebruik werklike gebeurtenisse as voorbeelde om jou standpunt te ondersteun. (20)

- 4.3 Maak 'n lys van VYF algemene oortuigings wat deur die Abrahamitiese godsdienste (Islam, Judaïsme en die Christelike godsdienste) gedeel word. (10)
- 4.4 Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vraag wat volg.

Karl Marx (1818 – 1883) was 'n invloedryke Duitse filosoof, politieke ekonoom en revolusionêr. Hy is die bekendste vir sy ontleding van die geskiedenis in terme van 'n klasstruweling. Hy het beweer dat godsdienste gebruik is om mense te onderdruk en om ongelykhede te handhaaf wat 'n bron van konflik tussen verskillende klasse in die samelewing was. Marx het gesê: "Godsdienste is die opium van die mensdom."

[Aangepas en vertaal uit: *Shuters Religion Studies Grade 12*, Hofmeyr et al. Bl.102 en 103]

Verduidelik wat Marx bedoel het toe hy na godsdienste verwys het as 'die opium van die mensdom'. (10)

[50]

VRAAG 5

- 5.1 Lees die volgende uittreksel uit die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika (Wet 108 van 1996) en beantwoord die vraag wat daarop volg.

Vryheid van religie, geloof en opinie

- 15(1) Almal het die reg op vryheid van gewete, religie, denke, geloof en opinie.
- (2) Religieuse gebruike kan by staats- of staatsondersteunende inrigtings uitgevoer word, op voorwaarde dat:
- (a) daar die gebruike reëls wat deur toepaslike openbare owerhede gemaak is, volg;
 - (b) dit op 'n gelyke basis gevoer word; en
 - (c) bywoning vrywillig en ongedwonge is.
- (3) Hierdie artikel verhinder nie wetgewing wat huwelike erken wat volgens enige tradisie, of 'n religieuse-, persoonlike- of familieregstelsel voltrek is; of persoonlike- en familieregstelsels volgens enige tradisie, of wat deur persone wat 'n sekere religie bely, aangehang word nie.

[Vrye vertaling]

Hoe dra religie by tot hierdie basiese mensereg van vryheid van religie, geloof en opinie). Bespreek dit met verwysing na ENIGE (EEN) religie. (20)

- 5.2 Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

“Die geskiedenis is vol godsdienskonflikte en selfs oorloë. Natuurlik is nie alle Godsdienskonflikte oorloë nie; soms is die konflik slegs mondeling en is geen geweld betrokke nie. Soms bly die konflik vir baie jare dieselfde, en soms ontwikkel dit in oorlog.”

[Aangepas en vertaal uit: *Religion Studies Grade 12*, Steyn et al. Bladsy 226]

Beskryf EEN area van konflik waar godsdiens gesien word as deel van die probleem, onder die volgende subopskrifte:

- 5.2.1 Noem die plek of land waarin die konflik plaasgevind het. (2)
- 5.2.2 Ontleed die situasie. (6)
- 5.2.3 Verduidelik op watter maniere godsdiens deel is van die probleem of nie. (6)
- 5.2.4 Verduidelik hoe godsdiens deel van die oplossing kan wees. (6)

5.3 Beantwoord kortliks die volgende vrae.

5.3.1 Waarom maak religieë van religieuse simbole gebruik? (2)

5.3.2 Sigbare simbole is algemeen in godsdienste maar daar is egter ook ander simbole. Noem VIER van die ander simbole. (8)

[50]

TOTAAL AFDELING B: 100

GROOTTOTAAL: 150

